

Veterinærinstituttet
Pb 750 Sentrum
0106 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/6945-2

Dato
8. januar 2026

Statsbudsjettet 2026: Tildelingsbrev til Veterinærinstituttet

Statsbudsjettet 2026: Tildelingsbrev til Veterinærinstituttet.....	1
1. INNLEDNING.....	2
2. REGJERINGENS MÅLSETTINGER	2
3. MÅL OG INDIKATORER	3
3.1 Mål	3
3.2 Hovedmål: God helse hos dyr og mennesker	3
3.2.1 Indikatorer.....	3
3.3 Delmål 1 – Kunnskapsbasert forvaltning.....	4
3.3.1 Indikatorer.....	4
3.4 Delmål 2 – God beredskap	5
3.4.1 Indikatorer.....	5
3.5 Delmål 3 – Konkurranseskraftige bionæringer.....	6
3.5.1 Indikatorer.....	6
4. PRIORITERTE TILTAK OG BESTILLINGER I 2026	6
5. ANDRE FORUTSETNINGER OG FØRINGER	7
6. BUDSJETTVEDTAK OG FULLMAKTER FOR 2026.....	8
6.1 Budsjettvedtak.....	8
6.2 Tildeling.....	8

7. RAPPORTERING	8
Vedlegg 1: Styringskalenderen for 2026.....	10
Budsjettforslag for 2027.....	10
Ordinært budsjettforslag for 2027.....	10
Budsjettinnspill 2028	11
Budsjettinnspill til store satsinger for 2028.....	11

1. INNLEDNING

Vi viser til Innst. 12 S (2025–2026) og Prop. 1 S (2025–2026) for Nærings- og fiskeri-departementet og meddeler med dette Stortingets budsjettvedtak og departementets styringssignaler for Veterinærinstituttet i 2026.

Veterinærinstituttet er et forvaltningsorgan administrativt underlagt Landbruks- og matdepartementet. Virksomhetens myndighet, ansvar og faste oppgaver framgår av hovedinstruksen for Veterinærinstituttet som er fastsatt av Landbruks- og matdepartementet. Instruksen må sees i sammenheng med årlige tildelingsbrev fra de to departementene. Departementene har fastsatt et felles mål- og resultatstyringssystem, som ligger til grunn for styringen av instituttet.

Tildelingsbrevet fra Nærings- og fiskeridepartementet fastsetter prioriteringene innen fiskeri- og havministerens ansvarsområde, og spesifiserer konkrete oppgaver og bestillinger for 2026. Dette er ikke en uttømmende oversikt over virksomhetens oppgaver. Tildelingen skal bidra til kunnskapsutvikling, kunnskapsformidling og beredskap innen fiskehelse, fiskevelferd og enkelte områder innen sjømattrygghet. Departementet tar forbehold om at virksomheten innenfor gjeldende budsjettrammer kan bli pålagt enkelte oppgaver i tillegg til dem som er beskrevet i dette brevet. I slike tilfeller skal det sendes supplerende tildelingsbrev.

2. REGJERINGENS MÅLSETTINGER

Regjeringen prioriterer arbeid med grønn omstilling i norsk maritim næring og i sjøfarten, samt sikker, effektiv og miljøvennlig ferdsel i farledene og i norske havområder. Målet for fiskeri- og havpolitikken er å utvikle en bærekraftig fiskeri- og havbruksnæring som produserer sunn og trygg sjømat med et lavt klimaavtrykk, samtidig som den bidrar til størst mulig samlet verdiskaping. Næringen skal innrettes mot en økologisk bærekraftig og samfunnsøkonomisk lønnsom forvaltning av de villlevende marine ressursene og det tilhørende genetiske materialet. Fiskeriforvaltningen skal også legge til rette for sysselsetting, bosetting og verdiskaping i kystsamfunnene.

Veterinærinstituttet forventes å bidra på sine ansvarsområder for å nå målene.

3. MÅL OG INDIKATORER

3.1 Mål

Veterinærinstituttets samfunnsoppdrag fremgår av formål og oppgaver som beskrevet i instituttets vedtekter. Hovedmål og delmål for instituttet gjenspeiler at Veterinærinstituttet er en beredskapsorganisasjon med forskning, rådgivning og diagnostikk som sine kjerneoppgaver, som beskrevet i hovedinstruksen. Styringsindikatorene til hovedmål og delmål skal bidra til å belyse i hvilken grad målene nås innen blå sektor. Disse vurderingene legger grunnlaget for styringsdialogen mellom departementet og Veterinærinstituttet.

Hovedmål
God helse hos dyr og mennesker

Delmål
1. Kunnskapsbasert forvaltning
2. God beredskap
3. Konkurranseskraftige bionæringer

3.2 Hovedmål: God helse hos dyr og mennesker

Veterinærinstituttets kunnskapsutvikling om sykdommer og biosikkerhet er kontinuerlige aktiviteter og redskaper for å forebygge sykdom og sikre god helse og velferd for fisk. Veterinærinstituttet skal arbeide for å styrke biosikkerheten i havbruksproduksjonen, gjennom økt kunnskap og kompetanse om hva som kan forebygge og redusere helsetrusler hos fisk.

På havbruksområdet må Veterinærinstituttet videreutvikle kompetansen om helserisiko for fisk som følger av globalisering og klimaendringer. Dette må sees i sammenheng med FNs bærekraftsmål om at hav og marine ressurser skal brukes på en bærekraftig måte, og FAOs Guidelines for Sustainable Aquaculture. Veterinærinstituttet skal samarbeide tverrfaglig og bidra til at kunnskap om den samfunnsmessige betydningen av sykdomsbyrden i akvakulturnæringen kan utvikles, både i et økonomisk- og én helse-perspektiv.

Veterinærinstituttet skal videreutvikle kunnskapen om hvordan lakselus fra oppdrett påvirker vill laksefisk. Havforskningsinstituttet har hovedansvar for kunnskap om fiskevelferd. Veterinærinstituttet har likevel en sentral rolle i kunnskapsutviklingen på fiskevelferdsområdet ut ifra at fiskevelferd henger tett sammen med fiskehelse. I samarbeid med Havforskningsinstituttet skal Veterinærinstituttet sikre en helhetlig kunnskapsutvikling på dette feltet. Dette inkluderer forskning om hvordan man kan erstatte, redusere og forbedre dyreforsøk (3R – Replace, Reduce, Refine).

3.2.1 Indikatorer

- *Status for og endring i forekomst av relevante sykdommer.*

Veterinærinstituttet skal frembringe en oversikt over status for, og endring i forekomst av, meldepliktige sykdommer og andre alvorlige tilstander innen fiskehelse og -velferd på

havbruksområdet. Oversikten skal følges av en beskrivelse av hovedutfordringer som disse tilstandene fører med seg, og bidra til å videreutvikle kunnskap om den samlede sykdomsbyrden.

Veterinærinstituttet skal frembringe en oversikt over helsestatus hos villfisk. Der det er relevant skal denne oversikten peke på sammenhengen mellom alvorlige sykdommer hos villfisk og oppdrettsfisk.

- Egenvurdering av kvalitet og relevans av Veterinærinstituttets forskning og kunnskapsproduksjon:

Veterinærinstituttet skal gi en oversikt over og gjøre en egenvurdering av sin forskning og kunnskapsproduksjon, og synliggjøre konsekvenser av de prioriteringer som er gjort. Det innebærer bl.a. å vurdere tildelingen fra NFD innen blå sektor, kvalitet på publikasjoner, antall PhD, gjennomslag på konkurransearenaer og internasjonalt samarbeid samt i hvilken grad denne innsatsen bidrar til bedre fiskehelse.

3.3 Delmål 1 – Kunnskapsbasert forvaltning

Veterinærinstituttet skal legge vekt på å møte behovene som Mattilsynet har for kunnskap, råd og laboratoriestøtte på instituttets kjerneområder. Veterinærinstituttet skal fremskaffe kunnskapsbehov som er strategisk viktige for forvaltningen av havbruksnæringen fremover.

Tjenesteutvikling og digitalisering skal bidra til en enkel og brukervennlig forvaltning jf. Hovedinstruks for Veterinærinstituttet og Regjeringens digitaliseringsstrategi «Fremtidens digitale Norge – nasjonal digitaliseringsstrategi 2024–2030». System og plattformer for datautveksling som bidrar til bedre kunnskapsgrunnlag, bedre overvåking og økt beredskapsevne, skal være en del av dette arbeidet.

Antibiotikaresistens, sykdomsutbrudd og nye helsetrusler krever internasjonal samhandling mellom land og institusjoner. Dette krever at Veterinærinstituttet videreutvikler den internasjonale aktiviteten, blant annet gjennom FNs organisasjon for ernæring og landbruk (FAO), Verdens dyrehelseorganisasjon (WOAH) og generelt i sitt kunnskaps- og forskningssamarbeid. Departementet ser det også som relevant at instituttet bidrar med sin kompetanse i internasjonale prosesser om sjømatens bidrag til matsikkerhet.

Veterinærinstituttet skal legge til rette for at medarbeidere fra instituttet kan delta i komiteer og fagpaneler tilknyttet Vitenskapskomiteen for mat og miljø (VKM).

3.3.1 Indikatorer

- Aktiviteter rettet mot forvaltningen:

Veterinærinstituttet skal orientere om status for prioriterte områder, som referansesenter og omfanget av formelle svar på høringer og andre forvaltningsstøtteoppgaver.

- Brukerundersøkelse hos sentrale brukere i forvaltningen:

Veterinærinstituttet skal annet hvert år informere om sentrale brukeres vurdering av kvalitet og relevans av instituttets arbeid. Veterinærinstituttet skal, basert på resultatene fra brukerundersøkelsen, foreta en vurdering av områder som kan forbedres.

3.4 Delmål 2 – God beredskap

Veterinærinstituttet skal ha ressurser og kapasitet, slik at instituttet er forberedt på å bidra til å redusere negative effekter og begrense skadevirkningene av uønskede hendelser. I dette ligger det å arbeide for å sikre tilgang på data for å sørge for god beredskap, både for meldepliktige og ikke-meldepliktige sykdommer.

Beredskapsarbeidet skal innrettes mot å:

- forutsi den nasjonale og internasjonale helsesituasjonen gjennom overvåking og analyse
- forebygge ved å etablere beredskapsplaner og ved å fremskaffe god kunnskap om sykdomsmekanismer og risikofaktorer
- oppdage og ha kunnskap om eventuelle smitte- og sykdomssituasjoner og mulighet til å oppdage nye sykdommer
- bekjempe sykdommer ved å yte bistand til Mattilsynet med råd, analyser og diagnostikk
- utvikle effektive metoder for påvisning av smitte og sykdom
- ivareta rollen som nasjonalt referanselaboratorium (NRL)
- etablere systemer som gir rask og effektiv samhandling om helsedata, analyser og råd med brukerne av Veterinærinstituttet tjenester

3.4.1 Indikatorer

- Vurdering av instituttets beredskapsevne og håndtering av sykdomsutbrudd.

Veterinærinstituttet skal særlig synliggjøre utvikling av digital infrastruktur og forebyggende tiltak, herunder hvordan digitaliseringen bidrar til bedre kunnskapsgrunnlag, overvåking og økt beredskapsevne.

- Vurdering av kvalitet og relevans samt ressursbruk på overvåkingsprogrammer.

Veterinærinstituttet skal gi statusbeskrivelser av overvåkingsprogrammer relevante for oppdrettsfisk.

- Vurdering av tilgang og kvalitet på data.

Veterinærinstituttet skal i vurderingen inkludere både meldepliktige og ikke-meldepliktige sykdommer. Veterinærinstituttet skal vurdere om tilgang og kvalitet på data er tilstrekkelig og eventuelle konsekvenser av svakheter i tilgang og kvalitet på data.

3.5 Delmål 3 – Konkurranseskraftige bionæringer

Sentralt for en mer sirkulær bioøkonomi er å utvikle løsninger og regelverk som gir trygg gjenbruk i mat- og fødekjeden. Dette vil kreve økt dokumentasjon og oppdaterte risikovurderinger, og Veterinærinstituttet må bidra med kompetanse knyttet til smittestoff og fremmedstoff.

3.5.1 Indikatorer

- Volum av oppdragsprosjekter fordelt på næringer og tema:

Veterinærinstituttet skal synliggjøre omfanget av kontakt og næringslivets bruk av Veterinærinstituttets tjenester og hvordan inntektene fordeler seg på delmålene.

- Aktiviteter rettet mot næringslivet:

Veterinærinstituttet skal gi oversikt over formidling av kunnskap, råd om forebygging og sykdomshåndtering, og vurdere opp mot behovene i næringen.

- Arbeid med ikke-meldepliktige sykdommer:

Veterinærinstituttet skal gi en oversikt over omfang og inntekter fra diagnostikk av ikke-meldepliktige sykdommer hos oppdrettsfisk.

- Informasjon og tilbakemeldinger fra Veterinærinstituttets brukere i bionæringene:

Veterinærinstituttet skal gi informasjon om brukernes vurdering av kvalitet og relevans av Veterinærinstituttets arbeid. Veterinærinstituttet skal, basert på brukernes tilbakemeldinger, foreta en vurdering av områder som kan forbedres.

Faste leveranser fra Veterinærinstituttet

- Veterinærinstituttet skal utarbeide en årlig status for norsk fiskehelse hos oppdrettsfisk (fiskehelserapporten) og villfisk (villfiskrapporten).
- Veterinærinstituttet skal levere kunnskapsgrunnlag om hvordan lakselus fra oppdrett påvirker vill laksefisk, jf. mandat for styrings- og ekspertgruppen for vurdering av lakseluspåvirkning.
- Veterinærinstituttet skal i sin rapportering vurdere sitt arbeid med biosikkerhet, herunder gi en oversikt og vurdering av sin diagnostiske aktivitet på prøver av både listeførte og ikke-listeførte sykdommer hos fisk.

4. PRIORITERTE TILTAK OG BESTILLINGER I 2026

Instituttet skal bidra til en risikobasert overvåking av fiskehelsen, slik at nye trusler kan oppdages og varsles tidlig. Instituttet skal øke kunnskapen om smittestoff og de viktigste drivere for sykdomsutvikling og dødelighet hos oppdrettsfisk og villfisk. Instituttet skal videreutvikle systemer og metoder for tidlig varsling og rask og presis fiskediagnostikk, både av kjente og ukjente eller nye sykdommer. I den forbindelse skal Veterinærinstituttet bygge opp kompetanse til å kunne belyse hvordan ny teknologi kan endre risikobildet.

Veterinærinstituttet skal bidra inn i arbeidet med oppfølging av Meld. St. 8 (2024–2025) *Dyrevelferd* og Meld St. 24 (2024–2025) *Fremtidens havbruk*.

Veterinærinstituttet skal bistå departementet i forbindelse med søksmål fra en rekke havbruksselskaper knyttet til vedtak om nedtrekk av produksjonskapasitet i 2022 og 2024. God beredskap er avhengig av god oversikt over nasjonal helsestatus hos oppdrettsfisk og villfisk, og bygger på overvåking, nødvendig tilgang på helsedata, diagnostikk av høy kvalitet av risikobasert materiale og forskning. I dialog med forvaltning og næringsaktører skal instituttet arbeide for en så god tilgang til relevante data og prøver som mulig. Videre skal instituttet samarbeide med relevante etater og institusjoner om digitalisering, datatilgang og -deling for å sikre effektive løsninger, samt at data gjøres tilgjengelig for gjenbruk.

Sjømat ventes å få økt betydning for utviklingen av bærekraftige matsystemer og matsikkerhet, både nasjonalt og globalt. Det er en viktig samfunnsoppgave for Veterinærinstituttet å støtte næringsliv og myndigheter i å videreutvikle bærekraftig produksjon og uttak av biomasse på land og i havet, herunder økt utnyttelse av biologiske ressurser i sirkulære kretsløp.

Veterinærinstituttet skal bidra til oppfølging av samfunnsoppdraget om bærekraftig fôr gjennom å utvikle kunnskapsgrunnlag for regelverksutvikling, og på den måten økt utnyttelse av restråstoff og biprodukter fra land og hav til fôr og fôrproduksjon. Tilsvarende skal instituttet gi kunnskapsbaserte faglige råd som støtter opp under samfunnsoppdraget for sirkulær økonomi, og med det overgangen til en mer sirkulær økonomi.

Omstillingen til mer sirkulære verdikjeder fordrer regelverk og standarder som gir trygg gjenbruk i mat- og fôrkjeden. Veterinærinstituttet skal bidra med kunnskap som støtter opp under dette. Videre skal instituttet bidra til dokumentasjon og oppdaterte risikovurderinger for å ivareta norske interesser i regelutviklingen i EU. Det vises til tilsvarende føringer i tildelingsbrev fra Landbruks- og matdepartementet.

5. ANDRE FORUTSETNINGER OG FØRINGER

Med bakgrunn i at Landbruks- og matdepartementet er administrativt ansvarlig for Veterinærinstituttet, viser vi til Landbruk- og matdepartementets tildelingsbrev for beskrivelse av fellesføringer, herunder målsettinger for å nå bærekraftsmålene, andre føringer og fullmakter.

6. BUDSJETTVEDTAK OG FULLMAKTER FOR 2026

6.1 Budsjettvedtak

For Veterinærinstituttet er det fattet budsjettvedtak på kap. 928.

Utgifter

		(1000 kr)
Kap. 928	Annen marin forskning og utvikling	Beløp
Post 50	Tilskudd til Veterinærinstituttet	80 704

Tildelingen vil bli overført fra departementet til Veterinærinstituttet i kvartalsvise rater.

Veterinærinstituttet har ansvar for å planlegge virksomheten i 2026 innenfor de bevilgningsrammer som er gitt i dette brevet (jf. Reglement for økonomistyring i staten § 9 og Bestemmelser om økonomistyring i staten, pkt. 2.2.).

6.2 Tildeling

I tråd med kravene i § 7 i Reglement for økonomistyring i staten og føringene gitt i dette tildelingsbrevet, blir bevilgningen på kapittel 928, post 50, stilt til disposisjon for Veterinærinstituttet.

7. RAPPORTERING

Det skal rapporteres om måloppnåelsen og bruken av midlene i virksomhetens årsrapport, jf. de krav som framgår av Veterinærinstituttets hovedinstruks og av tildelingsbrevene fra hhv. Landbruks- og matdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet. Årsrapporten sendes Landbruks- og matdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet innen 15. mars 2026.

I tillegg bes Veterinærinstituttet levere rapport for 2. tertial i tråd med krav i virksomhetsinstruksen. Frist for oversendelse er 1. oktober 2026 (tilstanden pr. 31. august).

Med hilsen

Yngve Torgersen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Vegard Haukeland
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Havforskningsinstituttet
Landbruks- og matdepartementet
Mattilsynet
Riksrevisjonen

Vedlegg 1: Styringskalenderen for 2026

Spesifisering av felles bestillinger i styringskalenderen for NFDs statlige virksomheter i 2026.

Budsjettforslag for 2027

Ordinært budsjettforslag for 2027

Frist: 16. mars 2026

Budsjettforslaget skal vise hvordan virksomheten vil prioritere sine ressurser det kommende året gitt at bevilgningen videreføres på nivå med inneværende år. Innspillet vil danne grunnlag for diskusjon om virksomhetens strategiske planer i styringsdialogen og for departementets arbeid med Prop. 1 S. Proposisjonen skal, i tillegg til å fremme forslag til bevilgning på kapittel og post, tydelig formidle hovedprioriteringene for den enkelte virksomhet.

Budsjettforslaget skal ta utgangspunkt i virksomhetens fastsatte mål og strategier innenfor gjeldende budsjettramme. Videre skal forslaget inneholde:

- En vurdering av risikoer/ev. endringer i rammebetingelsene som kan få betydning for budsjettet i 2027. Det kan eventuelt vises til tidligere innsendte risikovurderinger og eventuelle endringer i risikobildet i forhold til forrige risikorapportering.
- En omtale av hovedprioriteringer for 2027. Hovedprioriteringer skal angi hva som er de viktigste områdene som virksomheten vil prioritere i 2027.
- En omtale av oppgaver som foreslås prioritert ned på kort eller lang sikt for å frigjøre ressurser til høyere prioriterte oppgaver, og konsekvensene av dette.
- En oversikt over utgifter per virksomhetsområde/hovedområde for årene 2025 (regnskapstall), 2026 (gjeldende budsjett) og 2027 (forslag gitt dagens ramme).

Budsjettinnspill 2028

Budsjettinnspill til store satsinger for 2028

Frist: 2. november 2026

Som et ledd i departementets arbeid med innspill til regjeringens første budsjettkonferanse om 2028-budsjettet, ber departementet om eventuelle innspill til større satsinger.

Det vises til nærmere omtale for utforming av satsingsforslag i FINs rundskriv R-9/2025 som er publisert her [Finansdepartementets rundskriv - regjeringen.no](https://finansdepartementet.no/rundskriv).

Oppsummering

Kort oppsummering av satsingsforslaget, 1-3 setninger og maks 1/2 side som inneholder informasjon om:

- Tiltakets formål og varighet.
- Utgifter i 2028 og hvert av de påfølgende tre år, med en oversiktlig framstilling av de økonomiske og administrative konsekvensene av tiltaket.
- Kapittel og post på NFDs område
- Eventuell merverdiavgift som påløper (posteres på FINs felleskap./post)
- Andre kapitler og poster som ev. blir påvirket.

Tilleggsopplysninger

Alle satsingsforslag skal inneholde kortfattede svar på de seks spørsmålene i kapittel 2-1 i utredningsinstruksen:

1. Hva er problemet, og hva vil vi oppnå med satsingsforslaget? Det må (a) gjøres rede for risiko, og utvikling fremover, ved uendret bevilgning, (b) fremgå tydelig hvilken merverdi, som forventes oppnådd, hvis forslaget gjennomføres, og (c) opplyses om hvorfor de ressurser som i dag brukes på formålet, ikke kan brukes mer effektivt eller omprioriteres.
2. Hvilke tiltak er relevante og vurdert? Det skal klart fremgå hvilke alternative tiltak som er vurdert.

3. Hvilke prinsipielle spørsmål reiser tiltakene?
4. Hva er de positive og negative virkningene av tiltakene, hvor varige er de og hvem blir berørt? Dette svaret vil blant annet kunne utdype den kortfattede redegjørelsen under spørsmål 1 ovenfor.
5. Hvilke tiltak anbefales, og hvorfor? Blant de alternative tiltak som er vurdert (ref. spørsmål 2), må det forklares hvorfor det anbefalte tiltaket bør velges fremfor de andre.
6. Hva er forutsetningene for en vellykket gjennomføring?

DFØ har utarbeidet [Veileder til utredningsinstruksen](#), som gir detaljerte retningslinjer om hvordan disse spørsmålene kan besvares.

For forslag som ventes å ha vesentlige nytte- eller kostnadsvirkninger, skal det også utarbeides en samfunnsøkonomisk analyse.

Det skal utarbeides en overordnet gevinstrealiseringsplan for forslag der det er relevant. Formålet med gevinstrealiseringsplanen er å gi departementet og regjeringen et bedre grunnlag for systematisk utredning, synliggjøring, oppfølging og rapportering av gevinster fra arbeid med tiltak som kan gi bedre ressursbruk og økt handlingsrom.

Gevinstrealiseringsplanen skal inneholde en oversikt over nettogevinstene for offentlig sektor ved tiltaket. Et tiltak kan også ha nytteeffekter og gevinster uten at det gir netto budsjettgevinster for staten. Gevinster, eksempelvis i form av høyere kvalitet i tjenestene og økt produksjon for samme ressursinnsats, skal beskrives, og det skal redegjøres for hvordan disse skal følges opp. Planen kan bygge videre på svarene på utredningsinstruksens spørsmål 4 og 6.

Ved behov skal tilleggsopplysningene også omfatte gjennomført/planlagt utredningsprosess bak forslaget, inkl. kontakt med berørte parter.